

Doc. dr inż. Zofia CICHOWSKA
Redaktor Zeszytów Naukowych serii Elektryka
i skryptów Wydziału Elektrycznego

Z PERSPEKTYWY LAT - OKIEM REDAKTORA

Pierwszą serią Zeszytów Naukowych Politechniki Śląskiej była Elektryka. Inicjatorem i pierwszym redaktorem naukowym działu był prof. Stefan Węgrzyn. Elektryka nr 1 ukazała się w kwietniu 1954 roku w nakładzie 850 egzemplarzy. Została wydana przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe w Krakowie, a sam druk techniką typograficzną wykonały Zakłady Graficzne RSW "Prasa" w Katowicach. Przedmowę do tego pierwszego Zeszytu Naukowego Politechniki Śląskiej napisał ówczesny Rektor Uczelni prof. Gabriel Kniaginina, a wprowadzenie "Od Redakcji" prof. Stefan Węgrzyn. Oto fragmenty obu tych wystąpień.

Z przedmowy prof. Kniaginina: "...Stanowiąc przegląd osiągnięć naukowych naszej Uczelni, Zeszyty z jednej strony świadczyć będą o jej poziomie, z drugiej zaś przyczynią się do wzmocnienia aktywności pracowników naukowych..."

Z wprowadzenia prof. Węgrzyna: "...Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej mają za zadanie umożliwienie systematycznego publikowania prac wykonywanych w naszej Uczelni ... i oddanie na usługi życia gospodarczego całego dorobku Uczelni, a przede wszystkim oryginalnych prac na wysokim poziomie, które wykraczają poza ramy artykułów czasopism technicznych przeznaczonych dla szerokich rzesz czytelników. ... Oczekujemy również nadsyłania prac od przedstawicieli młodej kadry naukowej, którzy liczyć mogą na szczególną opiekę ...".

Warto przypomnieć te słowa w świetle powtarzających się co jakiś czas ataków na wydawnictwa uczelniane i niewliczanie czasami do dorobku artykułów publikowanych w Zeszytach Naukowych.

W ocenie przeprowadzonej przez MOiSzW w połowie lat siedemdziesiątych seria Elektryka naszej Uczelni została oceniona bardzo pozytywnie za wysoki poziom naukowy prac, które są recenzowane przez samodzielnych pracowników naukowych z innych Uczelni. Stosowne pismo na ten temat otrzymał wówczas Dziekan naszego Wydziału.

Wróćmy jednak do samych zeszytów. W Elektryce nr 1 obszerny artykuł na temat racjonalizacji fizykalnych równań elektromagnetycznych i układów dymensyjnych opublikował prof. Stanisław Fryze, a prof. Władysław Kołek trzy artykuły na temat maszyn elektrycznych. Ponadto opublikowano tam również cztery komunikaty z bieżących prac badawczych. W roku 1956 ukazały się Elektryki nr 2 i 3 wydane również przez PWN w Krakowie.

ZESZYTY NAUKOWE
POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

ELEKTRYKA
Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
KRAKÓW 1954

Drugim redaktorem naukowym w następnej trzyletniej kadencji był prof. Adam Macura. W czasie tej kadencji ukazały się Elektryka nr 4 w 1957 roku i Elektryka nr 5 w 1959 roku. Elektryki nadal były wydawane przez PWN w Krakowie. Miały beżową okładkę z niebieskim paskiem w połowie.

W 1960 r. redaktorem naukowym Elektryki został doc. Wiesław Gabrys. Pełnił tę funkcję przez prawie trzy kadencje. We wrześniu 1969 r. zrezygnował z funkcji redaktora, ponieważ był równocześnie prodziekanem i zaczęło mu brakować czasu, którego dużo trzeba poświęcać pracy redakcyjnej. Wydał w czasie swych kadencji 20 zeszytów do numeru 25 włącznie.

We wrześniu 1969 r. ówczesny Dziekan prof. Zygmunt Nowomiejski zaproponował mi objęcie funkcji redaktora. I tak, wydaniem numeru 26, rozpoczęła się moja przygoda redakcyjna. Bardzo polubiłam tę pracę, efekty były nie najgorsze, więc kolejni Dziekani proponowali mi kolejne 3-letnie kadencje. W ten sposób w sumie uzbierało się prawie 25 lat mojego redaktorstwa. W 1975 r. funkcję poszerzono jeszcze o redakcję skryptów dla Wydziału Elektrycznego.

Od 1960 r. zeszyty były drukowane już w Gliwicach w Zakładzie Produkcji Pomocy Naukowych Politechniki Śląskiej techniką offsetową. Z powodu tej techniki i kiepskiej jakości papieru Elektryka wydawniczo była gorsza niż poprzednio, ale wartość naukowa pozostała wysoka. Kolor okładki był teraz jasnopomarańczowy, nadal z niebieskim paskiem w połowie. Tę szatę zewnętrzną utrzymano do roku 1977. Wówczas kolor okładki zmieniono na niebieski, stosując w przypadku monografii habilitacyjnych wąski biały pasek poprzeczny.

W latach siedemdziesiątych Elektryki z zeszytów ogólnowydziałowych przekształciły się w zeszyty instytutowe. Ta innowacja została bardzo dobrze przyjęta i przez pracowników, i przez czytelników. Równocześnie polepszyła się jakość wydawnicza ze względu na stosowanie papieru lepszej klasy. W końcu lat osiemdziesiątych, w związku z pojawieniem się drukarek laserowych, powstała możliwość wykonywania makiet w instytutach, co podniosło Elektrykę na wyższy poziom edycyjny, jak również bardzo przyspieszyło proces wydawniczy. Obecnie od momentu złożenia makiet do ukończenia druku mija od 4 tygodni do 3 miesięcy, a poprzednio, przy złych uwarunkowaniach, gdy makiety były przepisywane na maszynie w Zakładzie Graficznym, czas druku dochodził nawet do 2 lat.

40-lecie Elektryki - od kwietnia 1954 r. do kwietnia 1994 r. - to 141 opublikowanych zeszytów. Wśród nich jest 88 zeszytów bieżących (ogólnowydziałowych lub instytutowych), 44 monografie habilitacyjne, 5 monografii niehabilitacyjnych oraz 4 zeszyty okolicznościowe: Elektryka 70 - z okazji 35-lecia Wydziału Elektrycznego, Elektryka 100 - z okazji setnej rocznicy urodzin prof. Stanisława Fryzego z częścią wspomnieniową i naukową, Elektryka 124 - w rocznicę śmierci prof. Lucjana Nehrebeckiego również z częścią wspomnieniową i naukową oraz niniejsza Elektryka 140 przygotowana na 50-lecie Wydziału Elektrycznego.